

Metsästyslain sanamuodon tulkinnanvaraisuus

KANTELU

Kantelija arvostelee oikeuskanslerille 21.11.2023 osoittamassaan kantelussa maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen riistakeskuksen menettelyä metsästyslain tulkinnassa. Kantelussa todetaan muun muassa, että metsästyslain mukaan vierasperäisen riistaeläimen päästäminen luontoon on kielletty ilman lupaa. Suomen riistakeskus ja maa- ja metsätalousministeriö ovat kantelun mukaan menetelleet kuitenkin niin, että Tammelan Liesjärvellä tarhattuja kuusipeuroja on voitu päästää luontoon ilman lupaa.

SELVITYS

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto on annettu 27.3.2024. Lausunnon liitteenä on Suomen riistakeskuksen 20.2.2024 antama selvitys.

VASTINE

Kantelija on antanut vastineensa hankitusta selvityksestä.

RATKAISU

Asiassa saatu selvitys

Voimassa olevan metsästyslain (615/1993) 42 §:n 1 momentin mukaan vierasperäisellä riistaeläimellä tarkoitetaan villikania, kanadanmajavaa, tarhattua naalia, kuusipeuraa, saksanhirveä, japaninpeuraa, valkohäntäpeuraa ja muflonia sekä kanadanhanhea ja fasaania. Vierasperäisellä riistaeläinkannalla tarkoitetaan lain 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja riistaeläimiä, jotka eivät kuulu vierasperäisiin riistaeläimiin ja jotka ovat peräisin muualla kuin Suomessa esiintyvistä luonnonvaraisesta kannasta tai Suomen ulkopuolella tarhatusta kannasta.

Metsästyslain 42 §:n 2 momentin mukaan vierasperäisen riistaeläimen ja vierasperäisen riistaeläinkannan tuonti Euroopan unionin ulkopuolelta ja Euroopan unionin jäsenvaltiosta sekä niiden laskeminen luontoon on kielletty ilman Suomen riistakeskuksen lupaa. Lupa on evättävä, jos toimenpiteestä voi aiheutua haittaa luonnolle tai luonnonvaraiselle eläimistölle. Luvassa voidaan antaa määräyksiä siitä, miten maahantuonti ja tuonti toisesta jäsenvaltiosta sekä luontoon laskeminen on suoritettava.

Suomen riistakeskus kertoo maa- ja metsätalousministeriölle antamassaan selvityksessä metsästyslain 42 §:n säätämisen perimmäisestä lähtökohdasta, jonka mukaan luvanvaraista olisi vain uusien vierasperäisten riistalajien maahantuonti tai luontoon laskeminen. Toisin sanoen luvituksen kohteena eivät olleet ennen lain voimaan tuloa maahamme tuodut vierasperäiset riistalajit, joilla jo oli luonnonvarainen kanta maassamme ja joita olivat mm. mufloni, valkohäntäpeura, fasaani ja kantelun kohteena oleva kuusipeura.

Hallituksen esityksessä (HE 300/1992 vp) metsästyslakiin ehdotettiin pykälää, jonka mukaan ”Sellaisten lintujen tai nisäkkäiden, joilla ei ennestään ole luonnonvaraista kantaa Suomessa, maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa on kielletty.”

Maa- ja metsätalousvaliokunta ehdotti pykälän 1 momentin alkuun sisältyvän määritelmän muuttamista siten, että luvanvaraista olisi uusien vierasperäisten riistalajien maahantuonti tai luontoon laskeminen. Pykälää täsmennettiin maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä ([MmVM 7/1993 vp](#)) esitetyn mukaisesti. Metsästyslain 42 §:n mukaan uusien vierasperäisten riistalajien maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa oli näin ollen kielletty.

Metsästyslain 42 §:ää on tämän jälkeen useaan kertaan muutettu, mutta selvityksen mukaan lain tulkintana kuitenkin säilyi se, että lupajärjestelmää ei sovellettu luontoon laskemisessa jo

maassamme luonnonvaraisina eläviin taikka tarhattuihin oleviin vierasperäisiin riistalajeihin. Lupamekanismi koski vain uusia maahantuonteja ja niiden yhteydessä mahdollisesti tapahtuvia luontoon laskemisia.

Vuonna 2015 metsästyslain 42 §:ää muutettiin taas (1711/2015). Muutosta koskevan hallituksen esityksen ([HE 82/2015 vp](#)) perusteluista ja pykälän otsikosta ilmenee Suomen riistakeskuksen selvityksen mukaan selkeästi se, että luvituksen kohteena on maahantuonti ja luontoon laskeminen, eli lupakäsittelyn yhteydessä maahantuonti ja siihen liittyvä mahdollinen luontoon laskeminen käsitellään samassa päätösharkinnassa. Selvityksen mukaan hallituksen esityksessä ei myöskään otettu erikseen kantaa jo maassamme olleiden vierasperäisten riistaeläinten tai riistaeläinkantojen tarhavapautuksiin, koska siihen ei ollut Suomen riistakeskuksen käsityksen mukaan tarvetta vakiintuneen laintulkinnan vuoksi.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lausunnossaan, että sen näkemyksen mukaan metsästyslain 42 §:n 2 momentissa säädetään maahantuonnin lisäksi Euroopan unionin ulkopuolelta ja Euroopan unionin jäsenvaltiosta tuodun vierasperäisen riistaeläimen ja riistaeläinkannan (niiden) luontoon laskemisesta. Maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen riistakeskuksen tulkinta ei siten lausunnon mukaan ole ristiriidassa momentin sanamuodon kanssa.

Arviointi ja johtopäätös

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan oikeuskansleri tutkii kantelun, jos on aihetta epäillä oikeuskanslerin valvontavaltaan kuuluvan henkilön, viranomaisen tai muun yhteisön menettelleen lainvastaisesti tai jättäneen velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeuskansleri muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta. Pykälän 2 momentin mukaan oikeuskansleri ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

Voimassa olevan metsästyslain 42 §:n 2 momentin mukaan vierasperäisen riistaeläimen ja vierasperäisen riistaeläinkannan tuonti sekä niiden laskeminen luontoon on kielletty ilman Suomen riistakeskuksen lupaa. Selvityksen mukaan metsästyslain 42 §:ssä on alkuperäisessä muodossaan nimenomaisesti säädetty uusista vierasperäisistä riistalajeista. Säännöstä on tämän jälkeen muutettu, mutta sitä on tulkittu ja sovellettu tämän jälkeenkin vakiintuneesti siten, että sen on katsottu tarkoittavan vain uusia vierasperäisiä lajeja, eikä jo Suomessa esiintyvää kantaa.

Tähän viittaisi myös ministeriön lausunnossa esiin tuotu säännöksen sanamuodon korostus ”... *tuonti* Euroopan unionin ulkopuolelta ja Euroopan unionin jäsenvaltiosta *sekä niiden* laskeminen luontoon ...”

Arvioni mukaan maa- ja metsätalousministeriö ja Suomen riistakeskus eivät ole menetelleet kantelun tarkoittamassa asiassa lainvastaisesti tai ylittäneet harkintavaltaansa.

Lakien tulisi kuitenkin olla ajantasaisia ja yksiselitteisiä siten, että muutkin kuin asianomaisella hallinnonalalla toimivat henkilöt pystyvät niitä helposti ymmärtämään ja soveltamaan. Metsästyslain 42 §:n 2 momenttia ei nykymuodossaan voi pitää tällaisena. Se mahdollistaa kantelustakin ilmenevän tulkintavaihtoehdon, jonka mukaan pykälän 1 momentissa tarkoitetun vierasperäisen riistaeläimen (kuusipeura) laskemiseen luontoon tarvittaisiin Suomen riistakeskuksen lupa.

Saatan tämän vuoksi maa- ja metsätalousministeriön arvioitavaksi sen, tulisiko lainkohtaa tämentää. Pyydän ministeriötä ilmoittamaan arviostaan viimeistään 30.4.2025.

Kantelu ei ole antanut aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama